

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 100 — kr.
Félévre 5 50 —
Negyedévre 2 50 —
Egy órára 1 — —
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hasznos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseik alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj mi-
den külön beiktatásért 20 kr.

A kvótatárgyalás.*

Írta: **Enyedy Lukács.**

A kiegyezési kérdések hosszú sorozatában a kvótaügy olyan, mint a kísértet. Az ijed meg tőle, aki fél és az fél tőle, aki nem tudja a lepedő alatt felismerni az életerős, piros-pozsgás osztrák kapzsiság épen nem rémítő eleven alakját. Azért küldött a magyar országgyűlés okos embereket a kvótabizottságába. De nem csak okos embereket küldött, hanem olyanokat, akik tapasztalatból is jól ismerik az osztrák természetét. Sikertült is a magyaroknak lerántani a kísértetről a lepedőt, s amint le volt leplezve, s amint látta, hogy sem nem ijedtek meg, sem nem félnek tőle, szépen megadta magát és — alkuszik.

Magyarország eddig meg is volt elégedve a kvótabizottságával. Erélyllyel, észszel és becsülettel védte meg a magyar álláspontot. Ez az álláspont nem lehetett más, mint annak kimutatása, ami igaz is, hogy tudniillik Magyarország aránylag nem gazdagodott jobban és gyorsabban, mint Ausztria, hogy a közös vámterület becsesége Ausztriára nézve nem kisebb, hanem nagyobb lett

* Ezt a cikket az Országos Hírlap tegnapi számából vesszük át, élénk illusztrálásánál annak a játéknak, melyet a kormány a kiegyezésnek minden áron való megkötésének szándéka útján az országgal üzni akarnak, s amelynek ekként a szabadelvűpárt egy tagja kiált vétőt. Vajon meghallgatják-e?! Szerk.

a magyar fogyasztóképesség emelkedésével, s hogy ennek folytán hiányzik minden tárgyi ok a kvóta magasabb megállapítására, amíg fenmarad a két állam közt a közös vámterületre alapított kereskedelmi szövetség. A kvótabizottság eddig nem követett el hibát, még taktikait sem. Hidegvérrel bírálta az osztrák túlköveteléseket és bebizonyította igaztalan voltukat. Az osztrákok magas számokkal dolgoztak, ő csak nyugodt konzervatívizmussal megvetette a lábát a régi és biztos alapon, mely egy közbe előfordult királyi döntéssel csak még szilárdabb lett. Most azonban a kvótaalku oly pontra ért, hogy daczára annak a nagy bizodalomnak, melylyel a kvótabizottság eszélyessége iránt viseltünk, s daczára annak, hogy arra a bizodalomra teljességgel rászolgált, kénytelenek vagyunk azokra a veszedelmekre figyelmeztetni, amelyek a kezébe letett ügy kezd forogni.

A legutóbb Bécsben folyt tárgyalások hirtelen megszakadtak. Ez nem ok nélkül történt. Épen akkor szakadtak meg, amikor az osztrák kormány kénytelen volt elnapolni a birodalmi tanácsot, mert minden reménység együttmaradásának komoly eredményére megszűnt. Ma már legkomolyabban tárgyalják az osztrák alkotmány átalakításának előzhatatlan szükségességét. Milyen lesz az az átalakulás — ki tudná azt megmon-

dani. Akármilyen lesz azonban az az átalakulás, az gyorsan keresztül nem vihető. Még a legvérmesebb reményhős is beismeri, hogy majd csak az átalakulás végrehajtása után lesz olyan birodalmi tanács létrehozható, mely a kiegyezési javaslatokat tárgyalja és talán elfogadja. Ha nincs parlament, nincs kiegyezés. Ha nincs kiegyezés, minek akkor kvótát megállapítani?

Az tehát, hogy a tárgyalások Bécsben megszakadtak, az nekünk egészen természetesnek tűnt fel és valóban nem az keltett lelkünkben aggodalmakat. Alig vettük azonban tudomásul a bizottsági alkudozások megszűnését, már is az a hír merült fel és nyert utóbb megerősítést, hogy a legközelebbi jövőben a tárgyalások megszakadt fonálát újból fel veszik. Miért történjék ez, arra megnyugtató választ nem találunk és azért a tárgyalások folytatásának szándéka az, mi aggodalmainkat felkelti.

Az alkudozásoknak eredménye, nézetünk szerint, lehet többféle.

A magyar bizottság megmarad eddigi helyesnek bizonyult taktikája mellett hogy az osztrák bizottsággal tétet magának számokban kifejezett javaslatokat, azokat elfogadhatatlannak találván, ezt a felfogását kifejezi, ám de saját részéről számokban, tudniillik kvóta-arány-számokban kifejezett ellenjavas-

Krónika.

A Debreczen eredeti tárczája.

Kiesett egy hét a körfolyásból Debreczen és a Debreczen számára, ezért aztán elmaradt az én Krónikám is. Pedig bizony sok érdekes dolog történt a június 4-ére következő héten, amely érdemes rá, hogy gondolkozzunk rajta egy kevéssé.

S ha a múlt alkalommal a gyűlöletet kellett, vagy legalább lehetett — ha negatív értelemben is — a lezajlott események gerincének tekintenünk, ez a két hét, mely azóta eltelt, habár a gyűlöletre is nem egy meglepő példát nyújt, inkább más két lélekmozgató tényezőnek helyegét viseli magán, nevezetesen a szolgalelkűségnek, és a közönynek.

Ez a két fogalom szinte össze is tartozik, mert hiszen ha valaki nem közönyös állapota, helyzete iránt, alig lehetséges, hogy nyugodtan tűrje a szolvaságot, ha mindjárt nem is képes belőle kibontakozni s csakugyan, ha van is egy pár jelenség, mely ellenmondást látszik mutatni ezzel a kategorizálással, az csak inkább megerősíti a szabályt; ha végig néz rajta az ember, színe a II. Endre kora jut eszébe. Ott is igaz panaszra csak a parasztnak volt oka, amint azt Bánk-bánban Tiborecz oly megrázóan panaszolja, ha látjuk ezt a két hetet, szinte a fülünkbe csöng:

Türj békességgel, ezt papolta az Apáturunk is sokszor: boldogok A békeségek, mert Isten fiainak Hivatnak, úgy de tömve volt magának A gyomra, —

s Bank-ban nem tud rá felelni egyebet, mint azt, hogy:

Szanom keserveitek emberek!

A vége pedig az lett, hogy a királyné gyilkolással a nemesség csak magának szerzett nagy és sok kiváltságokat, a népet azonban nyomorban hagyta volt.

S most vajjon nem így van-e?! Ime most vannak kiállítva az új parlamenti palota fal-festményeinek megrendelt tárgyu vázlatai, köztük van az arany bulla is meg egy csomó ebéd, királyi, polgári és paraszt, azaz pardon, a nép ebéde a vérmezőn, no meg a Moriamur jelenete Pozsonyban, kinn az országban pedig Daálon és Balmaz-Ujvároson csendőrgolyók fürödnek a nép gyomrába száraz kenyér helyett: ellenkép ez esupán, nem pedig ellenmondás a szolgalelkűségnek!

Avagy nem a szolgalelkűség kétségbevonhatatlan bizonyítéka-e, hogy a rendiség eltörlésének, a nemesség kiváltságai megszüntetésének ötvenedik évfordulóján megindulhat egy *»Előkelő Világ«* című ujság, amelynek minden írója, szereplője neve előtt ott van a *»nemese«* szó, már t. i. nem lelki, hanem kutyabőri értelemben?! Csak megemlítem ezt a szolgalelkűséget, nem tartom rá érdemesnek,

hogy bővebben foglalkozzék vele bárki is, azonban ennyit szükség volt rá mondani, mert ennek is csak ellenképe az a leánygimnázium, amely most tartja Budapesten a vizsgáit: e kétő összetartozik. Mert hiszen tudom én azt, hogy voltak, vannak és lesznek mindig emberek akik kezzel lábbal hadonázva akarják elkotyavetyélt portájukról az új birtokos kakasát elhessegetni, mert az korán kel és hangos kukorikolásával munkára serkenti a már csak meg, de azért meg eltűnt régi lakót is, aki őseitől örökölt henyeségével birtokát már elfecsérelte s most sem akarja észrevenni, hogy immár nincs sötétség, mert hiszen:

»Nem a kakas szavára kezd virradni,
De a kakas kiált, mert hogy virrad!«

Már pedig nálunk is így van, sőt így van az egész világon; lám Franciaország is most kezd ébredezni két esztendő reakcionárius álmából s a német választásokon újra nagy többséget nyertek a szociáldemokraták. Mert ne mondja senki, hogy szabadelvűek megfogyatkozása ellenem bizonyít... Oh, korántsem, csak belátta a nép, hogy a reakció, vagy mint Németországban nevezik, a centrum ellen ma már kevés az a torlasz, amelyet a szabadelvűség, az ötven esztendővel ezelőtt megteremtett alapon emelt, amely nem ismerte el hatalomnak a tőkét, mely modern robotba hajtotta az emberi erőt, hanem igenis új tor-

latot nem tesz. Ez esetben a tárgyalások folytatása tulajdonképpen felesleges, de legalább nem káros, a mennyiben magyar részről nem adatott fel semmi.

A két bizottság nem jut megegyezésre, de úgy az osztrák, mint a magyar bizottság kvótaarány-számban kifejezett javaslatai fölött nem jött létre megegyezés. Amennyiben ez esetben a magyar részről javasolt kvóta az eddiginél magasabb, akkor az alább kifejezendő okoknál fogva ez már egyenesen veszedelmes lehet.

A két bizottság megegyezésre jut az eddiginél magasabb kvótára, ami látszólag a legkedvezőbb eredmény volna, hisz az alku céljának a megegyezésnek kell lennie, de ez volna a jelen helyzetben a legveszedelmesebb és esetleg legkárosabb.

Indokolni tartozunk, hogy miért tekintjük a két utóbbi eshetőséget veszedelmesnek, esetleg károsnak. A kvótára nézve a megegyezésnek akkor lehet csak értéke, ha az biztosítja, vagy ha nem biztosítja, legalább jelentékenyen előmozdítja a kiegyezés egészének megvalósítását. A kvóta felemelését mi, a magyar kvótabizottsággal egyetértve, nem látjuk teljesen indokoltnak. Ha azonban a kormány és az e tekintetben vele egyetértők arról vannak meggyőződve, hogy a közös vámterület alapján nyugvó vámszövetség megéri még a mérsékelt kvótafelemelést is, ám cselekedjenek meggyőződésük szerint. Azt azonban nem tesszük fel sem a kormányról, sem a többségről, hogy készek volnának kitenni az országot felemelt kvóta terhé-

lások szükségese, amelyek ez ellen is vedeknek s olyan katonák, a kik maguk is szedvedtek e robot alatt.

S ki merné tagadni, hogy a magyar leánygimnázium ugyanennek az aramlatnak hullámcsapása, mely lassan ugyan, — mért nálunk nem áll hivatalosan utjaban a szabadelvű iránynak a kormány — de épen azért annál biztosabban megteremtí az az új nemzedeket, a mely ledönti annak a régi korszaknak amelyet most az Előkelő Világ akar feltámasztani, utolsó maradványait is. Az a nemes kisasszony tehát, aki jelenleg éppen városunkban akar felszázaddal elkéselt lapjának előfizetőket gyűjteni, sokkal jobban tenné, ha azt a nem csekély tökélet amelyet az az Előkelő Világ mindenesetre elfog nyelni, arra fordítaná, hogy a szerinte veszendőben levő nemesség leányainak modern képzettséget nyújtana akár egy teljes új leányiskola, akár pedig a régiekben alapítandó ösztöndíjak által.

Mert ne gondolja a t. kisasszony, hogy ezzel a vállalkozásával jó szolgálatokat tesz annak a nemességnek, amelyet a modern kor ellen védelmezni akar s a melyhez úgy kegyed mint e sorok írója is tartozik (akinek tehát nyíltan és álnév alatt egyaránt van joga demokratának lennie!) mert bizony az afféle védelemre mint a melyet a kegyed lapjának Magyar Gênio-sz. cikkében olvasunk önkéntelenül az a Seifensteiner féle adomajut eszünkbe, mely szerint az ajtóban mindig meggörnyedő zsidónak azt mondta egyik társa: — Ne csináld te magadat olyan kiesivé, nem vagy te olyan nagy!

De van ennek a két hétnek a szolgálkéségen kívül még egy szomorú tünete: a

nek minden, a kiegyezésben különben rejlt ellenérték nélkül és további fentartásával annak a válságos bizonytalanságnak, a mely egész gazdasági életünket a több év óta huzódó kiegyezési alkudozások és provizóriumok nyomán sújtja.

Pedig ettől az eredménytől alaposan tartunk. Akár megegyezik a két bizottság, akár nem — ha egyszer az illetékes magyar bizottság egy, az eddiginél magasabb kvótaarányt elfogadhatónak nyilvánított, előreláthatólag a királyi döntés alapján — amely az idén is elkerülhetetlen — már nem a mai állapot fogja szolgáltatni, hanem az a szám, amelyet oly illetékes tényező, mint a kvótaarány megállapítására az országgyűlés által kiküldött bizottság elfogadhatónak. Tehát Magyarországot sérelem nélkül terhelhetők nyilvánított. A korona előterjesztett adatok szerint dönt. Van-e megbízhatóbb adat, mint a kvótabizottság javaslata vagy pláne egységileg megállapított kvótaarány-száma? Ha tehát a bizottságok megegyeznek, akkor a nagyobb kvóta terhét alkalmasint már a jövő évben viselnünk kellene, még akkor is, hogy ha nem lesz kiegyezés.

Az osztrákok a legjobb esetben is, ha tudniük lesz munkékepes parlamentjük, hozzájárulásukat a kiegyezéshez a kvóta magasságától teszik függővé. Ez volt legalább eddig az álláspontjuk és nincs semmi remény arra nézve, hogy ettől elájanak. Aki tehát a kiegyezést a mai alapon, vagyis közös vámterülettel akarja, annak a világért sem szabad hozzájárulni ahhoz, hogy a bizottságok

közön y. Sajnos, a magyar közéletben már krónikussá vált ez a baj, hanem épen azért kell folyton bizgatnunk, hogy ne áporodjék meg egészen, mert ennek csakugyan nincs orvossága. Azt a közönyt a lefolyt két hét alatt két világra szóló esemény illusztrálja, a melyeknek ha van is egy ellenképük, az az egy aligha fogja bejurni a világot.

Hadd szóljak épen azért először a derűsebb képről, hogy annál sötétebb színben tudjam feltüntetni a másik kettőt.

B a r o s s Gábor emlékére van szó, annak megörökítéséről.

Összegyűltek a magyar nemzet fiainak fillérei a vasminiszter érekszobrára s összegyalt annyi pénz, hogy el sem emészti az egészet a szobor. Körülből 25000 frt marad belőle, azt a szoborbizottság a Baross Gábor árváinak nevelési alapjára adományozza. Ez a kép megvigasztal valamennyire, ha közéletünk sivárságára gondolok . . . Az a két szerencsétlen árva, akinek az atyja milliókat szerzett az országnak és a nemzet tagjainak egyaránt, — 12000 frt fizetés mellett oly szegényül halt meg, hogy özvegye csakis a hercegprímás segítségével képes gyermekeit méltó nevelésben részesíteni. A jellemnek oly kimagasló példáját mutatja ez a nagy ember, hogy még a mi nemzetünk történetében is kevés párja akad és mutatta akkor, mikor az egész világ panamaperekkel volt tele . . .

S most a nemzet módot nyújt árváinak arra, hogy atyjuk méltó utódaivá lehessenek . . .

Annál szomorubb azonban a másik kettő.

Reményi Ede, aki mondhatni maga hegedülte össze a Petőfi szobrát, hegedűjével kezében mult ki e világból a másik oldalán a

most megegyezzenek, vagy hogy a magyar bizottság már most kvóta-emelő javaslatot tegyen vagy elfogadjon. A közös vámterület hívei — akiknek sorába e cikk írója nem tartozik — a kiegyezés elfogadásáért fizetnek magasabb kvótát. Ha már most megadják a kiegyezés árát, mielőtt a kiegyezést megkapnák, akkor a kiegyezésért később egy újabb, második áldozatot lesznek kénytelenek hozni akár kvóta-emelés, akár más gazdasági értékű engedmény alakjában. — Ettől a többszörös kártól pedig az országot meg kellene óvni.

Legjobb volna tehát, nézetünk szerint a kvótatárgyalások folytatását elnapolni addig az időpontig, amíg a kiegyezés lehetőségére nézve tisztán fogunk látni. Más kvótát kell viselnünk, ha önálló vámterület lesz, más — szerintem a régít — de semmi esetre sem sokkal magasabbat, ha közös marad a vámterület. Ha a bizottság most javasol magasabb kvótát, vagy hozzájárul magasabb kvótához, a korona döntése alapján esetleg magasabb terhet kell viselnünk és tetejébe még megnehezítettük a végleges kiegyezés létrehozását. — Ha azonban a tárgyalások folytatására engagement vállaltatott, akkor természetesen folytatni kell a tárgyalást. De ez esetben is azt hisszük, a magyar bizottságnak feltétlenül kerülni kellene azt, hogy az eddigi kvótaarány-nál bármily csekély törttel is magasabb kvótát elfogadjon, vagy ilyent magá javasoljon.

földnek, San-Franciscóban s oly szegényül halt meg, hogy még eltemettetni sem volt miből s családja a legnagyobb nyomorban van. Hja, ilyenek vagyunk mi magyarok. Meg az író csak megbecsüljük valamennyire, mert hiszen annak a művei napi 4 krért tolakodnak a közönség elé, hanem a művész? No, annak az Isten legyen irgalmas-kegyelme! Mindegy nekünk, ha Munkácsy, ha Reményi, a mint nem hizeleg a hiúságunknak, piktor és cigány számba megy csak. — Ebben az utóbbi részben különben a skriblerrel sem vagyunk nagyobb barátságban. Dolgozzék, mi megbámuljuk, elolvassuk, meghallgatjuk s — megkritizáljuk — ha tudjuk, de amint kiesett a kezéből a toll, az meeset, a véső vagy a vonó, elfelejtjük, sőt meg is haragszunk rá, ha meg nem köszöni, hogy előbb meg nem tettük.

Egymásután halnak el, egyik-másik öngyilkos is lett a nyomorban, vajjon segítünk-e rajtuk, vagy legalább a családjaikon a műveik megvételével? Bizony nem!

Epen most történt, hogy Munkácsy Mihályt eltemette a felesége, mielőtt meghalt volna, mikor elárvereztette párisi berendezését — még legkedvesebb csecsebecsét és értéktelen apróságait is! — s a magyar kormány amely munkára képes korában tizezreket ígért neki, hogy haza jöjjön, most, mikor az egész berendezését, összes képvázatait megvehette volna 10000 frtért, még csak képviselőt sem küldött az árverésre.

Ez az a magyar közöny, a mely előnti az egész társadalmi életet . . . legfeljebb a szolgálkéség üti fel mellette a fejét, ha ezt a kettőt felemlítjük, megirtuk nemcsak ennek a két hétnek, de bármelyiknek is a krónikáját . . .

Fejé.

Az új miniszterium Imerének a történetéről egy része a ségeknek, a nének kiszeható forrásai számvevőszékben első ra annyival közigazgatás sora a kodtészre, a né Dárdai Sándor érvényesítés

A képv 10 órákor i ban a tegna a boritaladó behozatalár és süleimedgedelyezésé madztori ol tárgyalás a lentésel Lep Ezzel egyid gróf különv e z e l Dezs dályozva v M o l n a könyvvezet

A ma 24-én utaz tartják össze A magyar kvótakulcsn ügyminiszte alapján. Ugy kozik a ma zéki tagja

A következő j p á r y Gy alelnöke, b l y i Tibor azonban s megrongált nem lesz l mely elhatá kormányba ben — ugy legtöbb ch l y i Tibor kalmas me b á r ó V a a förendibaz az elnöksé diház kato ha a minis förendibaz ülne. ?! (S

A képv i Tegm Harmadsz törvényjav boritaladó P o p o v i viczinálst ügyeletről utolsó ré tette élénk választában azokból a melyekkel a magyar Molnár J a tól és tár munkától, a kormán sokszor n Ház tudó

A A f abból a elhunytá adjon. N

BELFÖLD.

Az új belügyi államtitkár. A belügyminisztérium államtitkárának **L a t k ó c z y Imréné** a közigazgatási bíróság alelnökévé történendő kinevezetése alkalmából a sajtó egy része egész sorát közölte azon személyiségeknek, a kik a belügyi államtitkarságra lennének kiszemelve. Mint a *«Kel. Ért.»* megbízható forrásból jelenti, **D á r d a i Sándor** állam- számvevőszéki alelnök az, kit mértékadó körökben első sorban kívánának és fontos állásra annyival is inkább megyneni, mivel a közigazgatási reformmal kapcsolatban egész sora a kodifikatorius javaslatoknak vár elintézésre, a melyek kívánatosá teszik, hogy **Dárdai Sándor** széleskörű ismereteit e téren érvényesítse.

A képviselőház ma szombaton délelőtt 10 órakor ülést tartott, a melynek első sorban a tegnap elfogadott két törvényjavaslat: a boritaladónak Horvát-Szlavonországokba való behozataláról és a zsidó-nagybányai h. é. vasút és süleiméd-szilágyseségi szárnyvonalanak engedélyezéséről szóló törvényjavaslatok harmadszori olvasása volt napirenden. Ezután tárgyalás alá vették a mentelmi bizottság jelentését **Lepsényi Miklós** mentelmi ügyében. Ezzel egyidejűleg idéztek el **Z i c h y Aladár** gróf különvéleményét is. Az ülés végén **P e r c z e l Dezső** belügyminiszter, a ki tegnap akadályozva volt és így válasza elmaradt, válaszolt **M o l n á r János**nak a sajtóhidvegi anyakönyvvezető ügyében tett interpellációjára.

A magyar kvótabizottság tagjai e hó 24-én utaznak föl Bécsbe és szombaton 25-én tartják összejövetelüket az osztrák bizottsággal. A magyar bizottság előadója már dolgozik a kvótakülsőnk kiszámításán a magyar pénzügyminisztérium által előterjesztett tabellák alapján. Ugyanezek ily számításokkal foglalkozik a magyar kvótabizottság egyik ellenzéki tagja is.

A főrendiház elnökségére eddig a következő jelöltek emlegettetnek: **Gróf Szapáry Gyula** és a főrendiház jelenlegi két alelnöke, báró **V a y Bela** és gróf **K á r o l y i Tibor**. **S z a p á r y Gyula** grófról azonban sokan azt tartják, hogy tekintettel megrongált egészségére és családi okokból nem lesz hajlandó a méltóságot elfogadni, mely elhatározásra őt egyébként már a jelenkormányval való differenciái bírók. Ez esetben — úgy beszélnek politikai körökben — a legtöbb chance van a kinevezésre, **K á r o l y i Tibor** grófnak, ki főleg azért lenne alkalmas mert katolikus főúr. z az ő előnye báró **V a y Bela**val szemben, ki habár most a főrendiház első alelnöke, még sem számíthat az elnökségre való kinevezésre, mert a főrendiház katolikus köreiben rossz néven vennék, ha a miniszterelnökségben, a képviselőház és főrendiház elnökségeiben is protestáns ember ülne. ?! (Szerk.)

Országgyűlés.

A képviselőház tegnapi ülése Tegnap ugyanevezett kis-ülés volt. — Harmadszor felolvasták a tegnap elfogadott törvényjavaslatokat, elfogadták a horvátországi boritaladóról szóló javaslatot, melyhez csak **P o p o v i c s István** szólt, letárgyaltak egy viczinálást, és az építkezések feletti iparfelügyeletről szóló miniszteri jelentést. Az ülés utolsó részét **Erdély Sándor** miniszter tette élénk, aki **M o l n á r János**nak szóló válaszában szemelvényeket olvasgatott föl azokból az izléstelen, durva kifejezésekből, a melyekkel **L e p s é n y i** és társai lapjaikban a magyar nép lelkét megméltelyezik. **Még Molnár János** is elutasította feleletében magától és társaitól a közösséget ettől az undok munkától, de másrészt rámutatott arra, hogy a kormány félhivatalos lapjainak hangja is sokszor nem különb. A választ különben a Ház tudomásul vette.

A főrendiház gyászosa. A főrendiház tegnap délelőtt egyenesen abból a czéliből tartott ülést, hogy elnökének elhunytá alkalmából részvétének kifejezést adjon. Nem mondhatjuk, hogy ez a részvét-

nyilvánítás valami impozáns lett volna; fél egy órára csak nagy nehézen verődött össze 16 főrend, jegyzőt meg épen nem sikerült fogni, úgy, hogy a jegyzői tiszt viselésére ez alkalomra **L u d v i g h Gyulát** kérték föl. Az ülésen **V a y Bela** báró elnököt, aki a következő beszédben emlékezett meg a főrendiház elhunyt elnökéről:

Méltóságos Főrendek! Az, amitől már régen tartottunk: megtörtént. Elnökünk, **Tóth Vilmos**, lakhelyén, **Ivánkán** e hó 14-én hunyt el, és már 16-an el is temettetett. A nagy távolság s az idő rövidsége lehetetlenné tették, hogy a méltóságos főrendeket intézkedés végett előlegesen összehívjam, így az intézkedéseket előléleg kellett megtennem, amelyek abból állottak, hogy vezetésem alatt egy főrendi küldöttség jelent meg elnökünk vég-tisztességén s koszorút helyezett ravatalára a főrendiház nevében. Ezen intézkedésemre a méltóságos főrendek utólagos jóváhagyását kérem. (Általános helyeslés.)

(Fölalva.) Méltóságos főrendek! Elhunyt elnökünk az 1848-as és 60-as évek korának embere volt. 1848-ban mint serdülő ifju, fiatal erővel és ifju hűvvel szivta magába a szabadság és a szabadelvű eszmék illatos levegőjét, következő években pedig könnyek között tanulta meg igazán szeretni a hazát. A 60-as években, legszebb férfi-korában, nagy mesterek alatt és mellett tanulta meg, hogy miként kell eljárni, miként cselekedni, hogy egyéni kötelességünket teljesítsük az alkotmányos, szabad magyar hazá irányában. Így lett ő egész életére hazaszerető, alkotmányos és hű magyar.

E jellem vitte, e jellem vezérelte őt egész életpályáján, minden állásában fel a magas polczokig is, s ez tette lehetővé azt, hogy felesleges urunk és apostoli királyunk legmagasabb bizalma mellett, a nemzet elismerését, sőt nagyrészt politikai ellenfelei rokonszenvét is magának kiérdemelte. Utolsó legfényesebb hiralatos állása lón, midőn e nagyméltóságú Ház elnökévé nevezetett ki.

De alig hallotta őt e nagyméltóságú Ház beköszönni, szép és érczes hangján elmondott, sokat ígérő lendületes beszédénél, midőn csakhamar megdönté őt a kérelhetetlen beteg-ség egy bécsi útjában, ahonét hazájába, övéi közé csak azért jöhetett vissza, hogy itthon, honában, övéi közt haljon meg.

Méltóságos főrendek! Ha **Tóth Vilmos** nem is sokáig volt elnöke a főrendiháznak, s ez idő alatt is ritkán elnökölhetteit, de meggyőződésem, hogy bármi körülmények között, jó és rossz időkben egyaránt mindig megfelelt volna ő állása minden követelményeinek; mert hazafisága, lelkiismeretessége és bő alkotmányos tapasztalatai kezekedtek azért nekünk.

Szenteljünk tehát egy lapot jegyzőkönyvünkben emlékének. Nyugodjék békeben sirjában!

Részvét nyilatkozatunkat az elhunyt családjának megküldeni indítványozom. (Helyeslés) Az elnöki előterjesztés egyhangulag elfogadott. Felolvasták még erre a képviselőház átiratát, hitelesítették a mai ülés jegyzőkönyvét és az elnök az ülést 1 óra 40 perczkor bezárta.

KÜLFÖLD.

A helyzet Ausztriában. Mind nyilvánvalóbbá lesz, hogy a csehakat mennyire elkedvetlenítette a reichsrathnak elnapolása. Erre vonatkozólag azt írják Prágából, hogy a kormány nyilván fölárta már ama tervet, hogy a parlamentben ismét helyre állítsa a rendet. Nem marad egyéb tennivalója, mint a mostani reichsrathot fölőszlatni és új választási rendet kieszközölni. — Cseh körökben úgy értesültek, hogy ez a szándék mint bizonyos dolog van tervbe véve. Az új reichsrathnak — úgy mondják — korlátozottabb hatásköre és egészen új működési módja lesz. A kormánynak tisztában kell lennie azzal, hogy a csehnek már aligha fognak alkudozásokba bocsátkozni. A többség követeléseiből egy jottányit sem enged és ragaszkodni fog a nyelvrendeletek-

nek további érvényben maradásához. A baloldalnak vagy meg kell adnia magát, vagy pedig a többséghez csatlakoznia. A jobboldal hangulata különben is a legrosszabb. Thun gr. arra törekszik, hogy utolsó barátait is elidegenítse. A mai válságnak végre is valami tiszta eredményt kell szülnie.

A Rwhrnek Budapestról azt jelentik, hogy az itteni politikai körökben teljes bizonyossággal beszélnek arról, hogy Thun gróf bizalmas tárgyalásokat folytat német képviselőkkel, pártferfiakkal, nagyiparosokkal, többek között **Pfersche** képviselővel is. Minden körülmények között egyengetni akarják a pártkonferenciák útját. Ha az utolsó kísérletek is csütörtököt mondanak, akkor a Ház felosztása és az új választási rend kieszközölése fog bekövetkezni, a melynek eredménye az lesz, hogy a reichsrathot a tartománygyűlések fogják kiküldeni.

A németországi választások. A német birodalmi gyűlés új képviselőit tegnapelőtt választották egész Németországban. Daczára annak, hogy ennél nagyobb horderővel bíró választás az egységes Németország helyreállítása óta alig volt, mivel valóságos élethalálharc folyik a szocziáldemokraták és a régiebb pártok közt, alig volt valami mozgalom észlelhető. A tegnapelőtti választás döntötte el azt, hogy a német birodalom államalakulata megmaradhat-e jelenlegi formájában, fennmaradhat-e a mostanáig érvényes jogi és társadalmi rend, avagy megszüntetendő-e. Arról volt szó, hogy a választók a szocziáldemokraták mellé sorakozzanak-e, a vagy ellenük. A választási harc előtt ha ugyan annak nevezhető. a centrum vezetősége **Windhorst**nak 1890. évi jelszavát újította fel, a mely szerint minden csupán a től függ, hogy kétszeres többséget lehessen alkotni. — Igen ám, de a mikor ezt a jelszót kiadó ták, a sz a b a d e l v ü e k n e k 1,190,00 szavazatuk volt és 66 képviselőjük, a mihez a centrum 106 képviselője járult és így állt elő a 172-es szám: 16 lengyel, 10 néppárti, 11 Welf és 10 elzászi képviselővel együtt volt 319 szavazat, vagyis 20-szal több, mint az abszolút többség. A szocziáldemokraták félreállottak. 1893 ban a szocziáldemokrácia 48 szavazatával már döntő tényezővé lett. Az eddigi eredmények után itélve **Richter** udvara most is kicsi lesz és így a többségalkotás jelszavának balra is csak az a jelentősége lehet, hogy egyenesen, vagy közvetlenül a szocziáldemokráciát támogassa. A p ó t - v á l a s z t á s o k legtöbbje is a szabadelvűek és a szocziáldemokraták közt vált szűk sűgessé. B e r l i n hat választókerületében az eredmény szoroson ugyanaz, mint 1893-ban volt **Singer** és **Liebaecht** újra megválasztott. Valami megbízható prognózist az eddigi eredményekből bajos megállapítani, de annyi bizonyos, hogy a szocziáldemokraták rohamosan hódítanak.

Tíz év.

Debreczen, június 18.

Szép és megható találkozás lesz holnap Debreczenben. Az k az akkor még pelyhes állu es száz meg száz, szebbn l-szebb reményekkel telt ifjak találkoznak holnap, 19-én délelőtt 10 órakor az ev. ref. főiskola kisbik gyűlés termében, akik az 1887—88 iskolai évben a debreczeni ev. ref. főgymnáziumban érettségi vizgát tettek.

Eljönnek, összegyűlnek itt az alma mater falai közt, amelyből tudományoszomjas lelkük, annak idején szép, jó és nemes tanokat magába szivta, összegyűlnek, hogy viszont lássak egymást 10 év után a szerető iskola-társak és barátok s kikerdezhessék egymástól, hogy kit merre vetett a sors a rövidnek tet-sző, de mégis hosszú 10 év alatt, végül pedig hogy megtudhassák ki mirre vitte azóta.

Dicsérettel legyen mondva, ez a gárda igen szépen haladt a 10 év alatt, egyik sem lett közülök ugyan főispán, de vannak köztük papok, ügyvédek, orvosok, közigazgatási tisztviselők, földbirtokosok, albirák, törvényszék-jegyzők, kir. kinestári hivatalnokok, van to

vább főgimn igazgató, bibornok, püspöki könyvtárnok; erdész, vasuti tisztviselő, mérnök, banktisztviselő, könyvkereskedő stb. és nagy számmal községi jegyzők, a kik a környékbeli két-három vármegyében a magyar közigazgatás ezen legrobotosabb munkáját végzik és munkabíró fiatal vállalkozó nehezedik a jó magyar paraszt nép minden sora, baja, a passzus kiállításától a házasságkötésig, a mennyiben m. kir. funkcionáriusai az anyakönyvvezető apparátusnak.

A debreczeni társadalmi életben ismeretebbek közül köztük vannak dr. Öreg Béla törvényszéki jegyző, dr. Bacsó Dezső ügyvéd, dr. Altman Béla orvos, dr. Boldizsár Kálmán t. r. kapitány, Ballay Béla ügyvédjelölt, Borsosy Benedek dohánybeviteli tisztviselő, Kaderász Gyula bejelentési hivatali tisztviselő, Nagy Kálmán törvényszéki jegyző, Lichtblau Albert, önk. iskolai igazgató.

Továbbá vidékről Irinyi Lajos földbirtokos Vertesről, dr. Ujfaluassy Dezső törvényszéki albiró Zilahról, — Jarmy László földbirtokos Eperjesről (Szabolcs), Biszterszky Elemér törvényszéki albiró Nagyváradról, Gyertyánffy László földbirtokos Gyerről (Torontal), Pakozdy István törvényszéki albiró Szatmárról, Fürtlure törvényszéki jegyző Szatmárról, dr. Kerényi Zoltán gyakorló orvos Győről, — László Gyula venceseli (Szabolcs m.) ev. ref. lelkész, ifj. Kiss Rezső törvényszéki albiró Nagyváradról, Tóth Ede nagy-rábei (Bihar m.) helyettes ev. ref. lelkész, dr. Springer Geza gyakorló orvos Nyiregyházáról, Juhász Imre törvényszéki jegyző N.-Kiskindáról, Kőrösi Géza lessi (Bihar m.) ev. ref. lelkész, dr. Pallagh Gyula kisújszállasi ev. ref. gymn. igazgató, dr. Mayer Antal nagyváradai róm. kath. püspöki könyvtáros, Pokoly Lajos Beszterce-Naszód megyei aljegyző, Breuer Jenő földberlő Sarkáról, Gyáni Ferenc esökmő jegyző, György László micskei (Bihar m.) jegyző Bugyi János ev. ref. lelkész, Kató János járásbíró aljegyző Székelyhídről, Zivuska a József erdészgyakornok, Ardó Izsó államvasuti tisztviselő Bpestől, Ónodi Kálmán ügyvédjelölt Gyulafehérvárról, Revai Geza könyvkereskedő Bpestől, Szikszay Géza építész mérnök, Kalaszi Geza m. a. v. tisztviselő Ujvidékről, Szigeti István és Gal István vszéki aljegyzők, dr. Endrénny Pál ügyvéd Turkeveről, Beer Andor egri kaptalani gazdatiszt Poroszlóról, Földvári Jenő ev. ref. lelkész, — Jákos Sándor orvos Bpest, Kovács Lajos kabai jegyző, Lakatos Károly az osztrák magyar bank hivatalnok Bacsán, Nemes Antal bajomi jegyző, Neidert Antal vám tiszti, Osvath Kálmán községi jegyző Nyüved, Publik Ernő törv. albiró Szabadka, Schelle Károly törv. jegyző Szatmár, Pepa Sztárd, Biereszku Coriolán, Rabau Péter stb.

Körülbelül 60-65-en érettségiztek, ezek közül azonban mintegy 12-en elhaltak, volt a tanuló tarsak közt több olá nemzetiségű ifju is s a debreczeniek most kíváncsian várják hogy vajjon ezek közül megjelenik-e egy is a találkozóra.

Holnap a délelőtti folyamán a volt tanuló tarsak felkeresik tanáraikat, köztük Geresi Kálmán tankerületi főigazgatót, ki osztályfőnökük volt, Sinka Sándor gimn. igazgatót, továbbá dr. Öreg János akadémiai és Nagy Elek, Tóth József, Kovács János, és Elek Lajos, gimnáziumi tanárokat üdvözölni is fogják a találkozás alkalmából, délben 1 órakor pedig a Dobos pavilonban közös ebédre gyűlnek össze.

Táviratok.

Fiume ügye.

Budapest, jun. 18. a »Debr.« ered. táv. A fiumei helyzetről jelenti a »Kel. Ért.« A lakosság kezd mindinkább megbarátkozni az új renddel. Az erély melylyel a kormánybiztos Gál Tibor miniszteri tanácsos a tör-

vényhatóság ügyeit vezeti és a pártatlanság, melyet az új kormányzat minden tekintetben tanúsít, megtették hatásukat még az autonomisták körében is, kik most gyakorlati tapasztalatokból győződnek meg, hogy a közigazgatási bizottság életbeletetése, mit eddig annyira elleneztek, az autonómiát snmmivel se fenyegeti. Gróf Szapáry László is mindinkább növekedő népszerűségnek örvén, mely szintén hozzájárul ahhoz, hogy Fiumében már a közel jövőben rendezett viszonyok lépjenek életbe.

Kossuth gyalazói ellen.

Budapest, jun. 18. A Debr. ered. táv. A budapesti VII. ker. polgárok egy része f. hó 19-én vasárnap délután 4 órakor az Aréna ut 36 sz. alatti vendéglőbe gyűlést tartanak Kossuth gyalazói ellen s egyben itt megkezdik a gyalazók elleni nagy tiltakozó irat aláírását is. A polgártársakhoz intézett felhívás többek közt a következőket mondja: Bizonyos emberek Kossuth Lajos emlékét és nagynevét meggyalázn akarták. De bár sikertelenül, e szentségtörő merényletükért mégis bünhödniök kell. Le tehát a Kossuth gyalazókka, kiket különben is nagyságának emlékével ver le Kossuth Lajos. Le a nyomorult hazaarulókkal, vessük ki körünkből és sujtsuk őket megvetésünkel. — Megvetésünk mellő kifejezésére huzzuk akasztófára s aztán égessük el ama latrok arczképeit. — Szálljunk sikra, küzdjünk ellenük, a szó és tol fegyverével. Irjunk alá ellenük ezereken és ezereken egy hatalmas, tiltakozó és őket megsemmisítő iratot. Mert kell, hogy a gazok eltapostassanak. Mert nem szabad, hogy a latrok a magyarok földjén felemelt fővel sokáig járhasanak. Vesznek a Kossuth gyalazók és eljének a Kossuth Lajos tiszta, szeplőtlen és nagy nevének védelmezői, — az igaz magyar polgárok. — A mozgalom elen a VII. ker. kültelkeken élő polgárok általnak.

Magyar lovak Törökországban.

Budapest, jun. 18. (A »Debr.« ered. táv.) Konstantinápolyból jelenti: A török hadügy-miniszterium elhatározta, hogy Magyarországon 2500 lovat vásárol egyenkint 25-30 török font (275-330 frt.) közepes áron.

A görög kormány panasza.

Budapest, jun. 18. (A »Debr.« ered. táv.) Athenből jelenti: A görög kormány az idegen államokban levő megbízottaihoz, valamint a Görögországban levő levő idegen képviselőkhöz köriratot intézett, melyben felsorolja azokat a pusztításokat, a melyeket a törökök Thessaliában végbevitték. Domokosban pl. mindent elpusztítottak, leromboltak, a templomokban levő szent képeket összetörték, a templomi felszereléseket ellopták. A város 900 házából csak 34 maradt fenn, azok is — kivétel nélkül — a legszármalmasabb állapotban. Az egész domokosi kerületben, ahol különben mintegy 60 falu van, hasonló pusztítást vittek véghez a törökök. Domokos után meg Farsala és Larissa szenvedtek a legtöbbet. — Az anyagiakban okozott kárt több mint 100 millió drachmára becsülik.

A román király Szt.-Pétervárott.

Budapest, június 18. (A Dnbr. ered. táv.) Bukarestből jelenti: Károly román király, ellenkezőleg az eddigi rendelkezésekkel, egyedül fog Szentpétervárra menni, Erzsébet királynő pedig Sinaiában marad. Sturdza miniszterelnök azonban a királyt utjában kíséрни fogja.

Szerb török kereskedelmi szerződés.

Budapest, június 18. (A Debr. ered. táv.) Belgrádból jelenti: A török szerb kereskedelmi szerződés tárgyalásának hirtelen megszakítása azon okból következett be, mert a magas porta visszautasította Szerbiának azon kívánságát, hogy a legtöbb kedvezményes jogban részesítse a porta. A török kormány ugyanis attól tart, hogy a kedvezmények nyújtása folytán Szerbia igényt formálna a konzuli bíraskodásra. Szerbia azonban kijelentette, hogy a konzularis bíraskodásra nem tart igényt; — a nyújtandó legtöbb kedvezményt csak vámügyekben kívánja.

Francia kormányválság.

Budapest jun. 18. Párisból jelenti: Faure elnök tegnap d. u. Ribot fogadta és fel-szólította az új kabinet megalakítására.

Németországi választások.

Budapest jun. 18. Berlinből jelenti: Ujból megválasztottak birodalmi gyűlési képviselőkké: Kanitz gr., Bachem dr., Bueb, Hohenlohe herceg, Zorn, von Bulach báró, Arenberg hg., pótválasztás alá kerülnek Walderssee gr., Rieker, Lewetzow dr., Hahn dr., Rosicke és Plötz. Az újból meg nem választottak között van Ratibor herceg is.

HIREK.

Az ország tanárai Debreczenben.

I.

Azon tisztelt urak és hölgyek, a kiknek az érkező tanárok köztiismerőseik vannak s azokat hozzájuk kívánják szállásoltatni: felkérnek, hogy ebbeli óhajításukat az elszállásoló bizottság elnökének (Hungária palota II. emelet 15 ajtó) naponta 9-12 óraig szóbeli leg vagy levél útján tudomására hozni sziveskedjenek.

II.

A több mint 1000 tagot számláló országos közep iskolai tanár-egyesület, ezen egyik legtekintélyesebb hazai testület közgyűléset ez évben Debreczenben tartja meg s bizonyára városunk minden művelt polgára át van hatva azon óhajástól, hogy a hozzánk érkező nagyérdemű tanferfiak általunk minél szivesebben fogadtassanak, látassanak el s így e nagy magyar városból kedves emlékeket vigyenek magukkal. Az egyesület tagjai jul. 3-án érkezőnek a haza különböző részeiből, gyűléseiket f. év. július hó 4-én és 5-én tartják és talán még egy napot körünkben időznek, tehát elszállásolásukról 3, legfeljebb 4 napra kell gondoskodnunk. Megbízás folytán teljes bizalommal fordulok városunk művelt társadalmához azon kéréssel, mikép ősi magyar vendégszeretettől áthatottan huzzuk ajtaját kedves vendégeink előtt megnyitni méltóztassék és kegyeskedjenek tudatni, hogy a testület hány tagját hajlandók a gyűlés tartására szálló vendégeikül elfogadni. Felkérem továbbá azon tisztelt egyéneket, kik fogatok rendelkeznek, hogy fogataikat a megérkezés alkalmára szintén méltóztassanak felajánlani. Vegül miután lehetnek olyanok, kik viszonyi-iknál fogva vendéget ugyan nem fogadhatnak el, de az elszállásolás terhéhez hozzájárulni kívánnak, az illetőkhöz azon kérelmet intézem hogy azon összeget, melyet az elszállásolás költségeinek fedezésére felajánlani szivesek, az ivtartóknak átadni kegyeskedjenek. Az ívet minden körülmény között kérem legkésőbb f. é. június hó 20-án déli 12 óraig hozzám (Hungária palota II. em. 15. ajtó) visszajuttatni. Tisztelettel Oláh Károly tanácsnok az elszállásoló bizottság elnöke.

III.

Mindazon tisztelt urakat, intézeteket és testületeket, akik illetve amelyek az orsz. tanár-egyesület közgyűlésére alakult elszállásoló bizottságtól szállások, fogatok, illetve adományok gyűjtésére vonatkozó nyomtatott »Felhívást« kaptak, tisztelettel kérem, hogy a gyűjtő ivatek betöltve, vagy üresen, de minden körülmény közt f. hó 20-án déli 12 óraig okvetlenül hozzám (Hungária palota II. em. 15. ajtó) beküldeni sziveskedjenek. Egyidejűleg ismétellen felkérem a város művelt közönségét hogy f. hó 20-án déli 12 óraig méltóztassék az utca és házszám megjelölésével, nálam bejelenteni azt, mikép az orsz. tanár-egyesület tgzjai közül hány vendéget hajlandó kiki szállásra házával elfogadni s a jul. 3-án leendő megérkezéshez hány fogatot bocsát a biz. rész delkezésére. Úgyanigy kérem az elszállásolás költségeinek fedezésére szánt adományokat eljuttatni.

Tisztelettel Oláh Károly, tanácsnok, az elszállásoló biz. elnöke.

IV.

Felhívás a tanári kör tagjaihoz! Tisztelettel értesitem a debreczeni tanári kör

azon tagjait, nar-egyesület csolatos kirá zdkhöz jutó talanul jelent államvasuti f jelentkezők t s így a rend czen, 1898. j a tanári kör

* Isten

pon az ev. r fogják az iste templomban kistemplomb kész. az ujte lelkész, az i v e s Gyul ban B é l t ág. ev. temp Lajos lelkész csut vesz a

* Időjá

zet jelentése országos eső jelentékeny delyben. Az eső volt Nag bor, Naglak bor jelenti, hogy a gabo 30-40 mm. Zomborban bányán, Sop Trenkován, Debreczenbe 20 mm.: Ma ban, Ujvidék Nagváradon kon is volt ben. Az eső földön foly normalisnál Aradról jele nagy viharo oriasi karok iecsapott s sujtotta. A b enult meg.

* Ver

A debreczeni tartja meg a disz közgyű ressné Szat ják átadni a melylyel Ö ren szerzett A diszközgy 1. Hymnusz 2. A disz manné urnó A diszközgy Veresné Sz döttség alta nas arany é zsef főispán ré-zéről S. Üdvözet a zsebet urhő gyűlés bezá dalkör.

* A v

letes városi meg. A két letunt a na nek égető t i városház fog segíteni a keleti szá hagyásával, sével átviat tar és kista járul. Ez á hivatalokat elhelyeztet leti részein csak a mer kívül a vá új bérház seget. A kö igtatókkal

azon tagjait, akik részt akarnak venni a tanár-egyesületi közgyűlésben s a vele kapcsolatos kirándulásban, sziveskedjenek a kezűkhöz jutott piros szelvényekkel haladéktalanul jelentkezni Siegmeth Károly államvasuti főfelügyelő urná, mert csak a jelentkezők tekintetnek a közgyűlés tagjainak s így a rendező bizottság tagjainak. Debreczen, 1898. jun. 17. Dr. Kardos Albert a tanári kör titkára.

*** Istentiszteletek.** A holnapi vasárnapon az ev. ref. templomokban a következők fogják az istentiszteleteket végezni: A nagytemplomban Dicsőfi József lelkész, a kistemplomban Csutoros Albert s. lelkész, az újtemplomban K. Tóth Kálmán lelkész, az ispotályi templomban Mitrovics Gyula lelkész, a városi szegényházban Békés Lajos s. lelkész. — Az ág. ev. templomban d. e. 10 órakor Hajás Lajos lelkész predikál, mely alkalommal buscsut vesz a gyülekezetétől.

*** Időjárás.** Az orsz. meteorológiai intézet jelentése 1898. jun. 17-én: A jelentések országos esőről adnak hírt. Az eső többnyire jelentékeny a Dunántul, az Alföldön és Erdélyben. Az Alföldön zivatar is járt vele. Jég-eső volt Nagylakon, továbbá viharos szél Zombor, Nagylak és Kolozsvár állomásokon. Zombor jelenti, hogy hajnalban sűrű eső volt és hogy a gabona megdült. Az eső mennyisége 30—40 mm.: a tengerparton, Csáktornyan, Zomborban és Bofalun; 20—30 mm.: Selmecbányán, Sopronban, Herényben, Károlyvárosban, Trenkóván, Temesvárt, Nagylakon, Szegeden, Debreczenben, Vajdahunyadon, továbbá 10—20 mm.: Magyar-Óvárt, Keszthelyen, Zagránban, Újvidéken, Aradon, Szolnokon, Egerben, Nagyváradon és Kolozsváron. A többi állomásokon is volt eső 10 mm.-nél kisebb mennyiségben. Az eső ma reggel a Dunántul és az Alföldön folytatódik. A hőmérséklet kisebb a normálisnál és ma reggel 10—15° között volt. Aradról jelentik, hogy az egész megyében nagy viharok voltak, melyek a vetésekben óriási károkat okoztak. Kurticsón a villám lecsapott s Tessedán György mezőőrt agyon sújtotta. A melléte álló Rosu Tódor karja bémult meg.

*** Veresné Szatmári Teréz ünneplése** A debreczeni jótékony nőegylet f. hó 26-án tartja meg a városháza nagyteremében disz közgyűlést. A nőegylet elnökségének Veresné Szatmári Teréznek ez alkalommal fogják átadni a koronás arany érdemkeresztet, melylyel ő felsége a király a jótékony tevékenységéért érdemeinek elismerésül kitüntette. A disz közgyűlés programja a következő: 1. Hymnusz. Énekli a Petőfi dalok. 2. A disz közgyűlés megnyitása Szabó Kálmán urnó, nőegyleti alelnök által. — 3. A disz közgyűlésbe hívása a kitüntetett elnök Veresné Szatmári Teréz urnóknak diszküldöttség által. 4. Ünneplés átadása a koronás arany érdemkeresztnek gr. Dégenfeld József főispán ur által. 5. Üdvözlés a nőegylet részéről S. Szabó József titkár ur által. 6. Üdvözlés a nőpariskola részéről Kubek Erzsébet urhölgy igazgató által. 7. A disz közgyűlés bezárása. 8. Szózat. Előadja a Petőfi dalkör.

*** A városháza kibővítése.** A kétemeletes városházat a mai nemzedék aligha éri meg. A kétemeletessé átalakítás örök időre letűnt a napirendről. A hivatalok elhelyezésének égető kérdésén mielőtt teljesen új központi városházat építhet: olcsóbb megoldás utján fog segíteni a város. A városházának csupán a keleti szárnyát akarják a régi főfalak megmaradásával, souterian és új közfalak építésével átviakítani, mihez még a mostani levéltár és kistanácssterem környékének átalakítása járul. Ez által a Hungáriában levő összes hivatalokat az anyakönyvi hivattal együtt elhelyeztetik a keleti szárny földszinti és emeleti részein, valamint a déli szárny emeletén, csak a mernöki hivatal marad továbbra is kívül a városháza. Ennek a Simonffy-utcai új bérház második emeletén szemeltek kihelyiséget. A közlevéltár és az árvaszéki irattár az igtatókkal együtt a nyomda helyére, a nyomda

souterainbe kerül, a közlevéltár helyét és a kistanácsstermet az anyakönyvi hivatal foglalja el. Az adóhivatalok a földszinten lesznek. Az összes átalakítási költségek (új ablakokkal, ajtókkal, pallókkal együtt) 65.000 frtba kerülnek. E tervet és beosztást Körner Adolf tanácsnok, Szabó József főszámvéve és A czél Géza főmérnök dolgozták ki.

*** A debreczeni Tornaegylet köréből.** A folyó év első felében vidámabb élet van az egylet helyiségeiben, főleg mióta a vivási tanfolyam is létrejött. E tanfolyamot 25-en látogatják február hónap óta. A folyó év első felében nagyban szaporodott a tagok száma.

Beleptek s a választmány május 12-iki ülésében utólag fel is vétettek: Árvay Géza, Bartha Andor, dr. Bartha Béla, Balogh Sándor, Békessy László, Berezei István, Bercezy Sándor, Borus Béla, Csathó Andor, Demkó Sándor, Ferenczy Miklós, Gyulay Gábor, Hegedüs József, Kerekes Sándor, Jankovich Jenő, Márton Dezső, La atos Gábor, Nagy Sándor, Papp Lajos, Papp Gyula, Rásó János, Rosenberg Ernő, Szilagyi Jenő, Szita Sándor, Torók Ödön, Ungár Simon. Az év második felére belépett Biedermann József és Juhasz Lajos. Kilepését bejelentette négy tag.

A rendes tagok jelenlegi száma 136. Az év eddig elmúlt öt hónapjában 848 tornász látogatta az órákat összesen 58 órában; egy órára átlag 14 tornász esik, legtöbbször — huszonöt — voltak márczius 5-én és 25-én. Örvendetes mindenesetre, hogy a 136 tag közül 54 tenyleg járt tornászni, míg 1896-ban csak 24, 1897-ben pedig 31 tag látogatta az órákat. Az egyletnek vasárnap 10 órakor tartandó közgyűlésére újra felhívjuk a t. tagok figyelmét.

*** Halálos végű rajcsurozás.** A debreczeni 2. honvédegyletnek halottja van. Gyakorlat közben egyik daliás szakaszvezetője olyan szerencsétlenül bukott le a lóról, hogy kitört nyaka s két napi kínlás után meghalt. A szomorú esetről a következő részleteket tudtuk meg:

A széchenyi-utcai laktanya egyik nyílt lovaglőterén Sukács Imre mihályfalvai származású szakaszvezető kedden d. e. a Kerekes főhadnagy fiatal lova betanításával volt elfoglalva. A kezdő huszárló megbokrosodott és levetette a szakaszvezetőt, aki fövel bukott le a porondra s egyik nyakcsigolyája eltört. Félholtan vitték a honvédkórházba, ahol még két napig élt s az eszméletét is visszanyerte, de alsó testrészeit egyáltalán nem érezte. Nagy kínokat állott ki, míg végre tegnapelőtt délután a halál megváltotta szenvedéseitől. Ma d. u. lesz a temetése katonai díszrel a honvédkórháztól. A temetését, melyre edes anyja is megérkezett, — Gebauer Károly rendezi.

*** A debreczen—nyirbátori vasút közgyűlési bejárását** tegnap befejezték Nyirbátorban. A nyiradonyi tárgyaláson tegnapelőtt a balkányiak azt kívánták, hogy a vonal Balkányhoz és Szakolyhoz egy 5 kilométernyi kanyarodás által közelebb vitessék s ök ezért készek nagyobb összegű hozzájárulásra. Az érdekeltek az aradványi csárdánál (ez Debreczen kívánsága) továbbá Sámson és Adony között még egy megállót, esetleg teherrakodót kértek. E vasút Debreczen városának több mint 3000 hold bérbeadott birtokát érinti Sámsonban és Mártonfalván és ha kiépül ezek után legalább is 5000 frt. évi bérbeletkezés várható. Ezenkívül a cseresi és guthi erdőségek által is erősen érdekelve van a város.

*** Miklós Gyula ügye.** A következő nyilatkozat közzétételére kerettünk fel: A könyvnyomtatás „Magyar Híradó” (utána a M—g. Szerk.) közli Szabó József ellen támasztott vasuti panaszos ügyében a Kuria határozatának egy részét. Hangsúlyozom: nem az egészét köyli, hanem annak csak egy részét, mely épen azért az egész ügyet meg nem világosíthatja. Hogy az első bírósághoz még ki nem adott kuriai határozat csonkán és aláírás nélkül miként jöhet nyilvánosság elé, ki Szabó József ügyvédjének és barátjának, Polonyinak utjait és eszközeit nem ismeri. En persze nem eszo-

dálkozom. Hanem kijelentem, hogy most már a gyanúsítások áradatából kiszabadultam s most már térhetetlenül nyithatom meg Szabó József ellen bűnvádi panaszsomat. E joggal élni s e kötelességemet teljesíteni fogom mindaddig, míg az az ur és ügyvédje meztelenen nem áll a bíróság s a közönség előtt. Budapest, 1898. évi június hó 17. Dr. Miklós Gyula s. k.

*** Vizsgálatok és hangverseny a zeneakadémiában.** Holnap, június hó 19-én vasárnap tartja a vizsgálatokat hangversenyt és a tanévet bezáró ünnepélyt Szotyori Nagy Károly zeneakadémiája Szent-Anna utcai helyiségeiben. Mind hármat Szotyori Nagy Károly igazgató rendezi. A vizsgálatok délelőtt 10—11-ig és délután 3—4 óráig tartanak. A hangverseny kezdete délután fél 5 órakor. A tanévet bezáró ünnepély hangverseny után tartatik meg. A hangverseny műsora a következő: 1. Berlioz. »Rákóczy-induló. Zongorán előadja Friedl Adél, Orosz Magdolna és Kolozsváry Mariska növendékek. Tanár Tóth Árpád. 2. Danka. »Változatok.« Hegdün előadja Torday László. Zongorán kíséri Tóth Árpád tanár. Tanár Friedmann Samu. 3. a) Chopin. »Mazurka.« Zongorán előadja Szathmáry Ilona, b) Taley. »Mazurka.« Zongorán előadja Weiberg Margit. c) Schubert. »B. dur. Scherzi.« Zongorán előadja Friedl Adél. d) Rubinstejn. »Románec.« Zongorán előadja Moharos Irén. — Tanár Tóth Árpád. 4. a) Mendelssohn. »A vándormadarak bucsudala.« Énekli Szűts Viola, Danilovic Mariska és Varga Stefánia. b) Bellini. »Amine áriája.« — Énekli Danilovic Mariska. c) Rossini. »Románec.« Énekli Varga S. Harmoniun kíséri tanár: Szotyori Nagy Károly igazgató. 5. Allaga C. »Magyar nóták.« Czimbalmón előadja Asbóth Vilma tanárnő. 6. Lesehietzky. »Valse romantique.« Zongorán előadja ifj. Gáll Józsefné Tóth Irma. — Tanár: Szotyori Nagy Károly igazgató. 7. a) Schumann »Andante«, b) Popper D. »Mazurka Gordonkán előadja Friedmann Samu tanár. Zongorán Fridman S-né Südfeld Paula tanárnő 8. a) Kullak Th. »Oktávgyakorlat.« b) Liszt b) Liszt Ferenc. »Norma.« Zongorán előadja Tóth Árpád tanár.

*** Czélszerű újítás** A debreczeni ügyvédi kamara mai választmányi ülésében — előzetes s minden oldalra kiterjedő kipróbálás után elhatározta egy db 7-es számú Remington írógép és Edison-fele Mimeograph (sokszorosító) végleges beszerzését. Örülünk, hogy ezen hasznos találmány városunkban is napról napra terjed s csak gratulálhatuk az ügyvédi kamarának ezen kérdésben is tanúsított modern gondolkozásáért.

*** Hortobágy öntözése.** A földmívelésügyi miniszter egyik bizalmasa Juhász Balint mezőhegyesi uradalmi igazgató arról értesíti Király Gyula gazd. tanácsnokot, hogy közelebb új tanácskozás lesz a Hortobágy öntözése ügyében. Ezzel függ tehát össze három lényeges kérdése, amelyre választ kér Király Gyulától. Először tudni óhajtja Juhasz Bálint, hogy hanyad részért vállalkozának debreczeniek vagy vidékiek 13000 hold réten termő széna lekasálására, behordására és kazalba rakására. Mert a számítás alapján sokat változtathat, ha a réteket nem $\frac{1}{4}$, hanem $\frac{1}{2}$ -ad rész termésért takarítják be. A második kérdés az volt, hogy 151875 mm. széna termés kazalba rakásánál mit érhet egy mm. ? Harmadszor: az utolsó 10 év alatt volt-e olyan esztendő, hogy a Hortobágy legmélyebb fekvésű helyei is kiszáradtak? Király Gyula több gazdát meghallgatott s csak ezután felelt a feltett kérdésekre. Az elsőt illetőleg azon véleményének adott kifejezést, hogy a helyi viszonyok között és tapasztalatok szerint még 1000 hold rőt széna termését is csak felében takarítanak le, vagy jöminőségű és gazdag termés idején legfeljebb $\frac{2}{3}$ -öd részért. A betakarítás 13000 holdas réten még nehezebben menne. Megtörténik azonban, hogy vidékiek harmadában is elvállalják a betakarítást. A második kérdésre az volt a vá-

lasza, hogy Debreczenben lehetetlen másfél-száz ezer mm. szénát értékesíteni. Számítás erre nézve egyedül azon az alapon teendő, hogy Budapesten, Bécsben vagy más ily nagy fogyasztó helyen volna eladható. Helyben egy mm. széna a költségek levonásával 1.25—1.50 frt értékkel vehető fel. A harmadik kérdésre nemmel felelt Király Gyula.

* **Tolvaj kosárkötő.** S a n d o r Benjámint még alig huszonegy éves, de azért már nagyon sok esztendő óta töltött a hazai börtönügy szolgálatában szenvedőlegesen állapotban.

Tegnap délelőtt is a törvényszék előtt állott több rendbeli lopás vádja miatt. Varjasi Gyula helybeli kosárkötő mesternél volt ezélt: két évvel alkalmazva. Egyszer aztán el-tűnt és vele egyetemben számos okmány, ruhanemű, szerszám és egy bezárt bőrönd, melyben szintén ruhaneműek voltak.

A dolgot akkoriban a károsultak Varjasi Sándor és segédei Kilán Ferencz, Gaál Sándor feljelentették, minek alapján elrendel-ték országos köröztesetet. A csendőrbök fogtak volt el, a mint az ellopott okmányokkal alnév alatt csavargott.

A tegnapi tárgyaláson, dacára annak, hogy az ellene felhozott adatok ketségkívül megállapított bűnösségét konokul tagadott. Valóságos szóközi tehetséggel igyekezett bebi-zonyítani ártatlanságát. A törvényszék két és félelvi fegyházra ítélte Sándor Benjámint.

Vádolt valamint ügyész megfelelebbzték az ítéletet.

* **Bánffy báró miniszterelnök aranybányája.** B a n f f y Dezső báró eddig csak a hívei mondták aranyembernek, de mostantól kezdve, még a legekeseredettebb ellenzékiek is kénytelenek lesznek ezt beismerni, ha t. i. legújabbán felfedezett aranybányáját üzembe helyezi. Az aranybányát a miniszterelnök gödémesterháza birtokán Szász Régenhez közel Maros Tordamegyében fedezték fel. Szak értők állítása szerint a feltárt éredek dus aranytartalmának, azonkívül jelentékeny meny-nységű ezüst, réz, higany stb. is van bennük. A bányát Fehér János kolozsvári építési vállalkozó tartja fel, a ki a bányának tarstu-lajdonosa is.

* **Kétféjű sas Nagyváradon.** Régen le-tűnt, de senki által vissza nem kívánt idők emlé-két hirdeti ez a madár, mely Nagyváradon a püs-pöki székesegyház főbejárata főre fészkel s úgy látszik, ott is marad — ki tudja meddig? Egykor nagyon szapora faj volt ez, fészket rakott, telepedett, még pedig a legöbbször sokad magával csaknem minden városban. Egy ideig túrték kénytelenségből, de aztán csaknem mindenünne elpusztították ezt a vándorolni nem igen szerető madarat. Ma már csak ritkán akad belőle egy-egy hirmondóul hirdette azt a sötét kort, mikor még a leg-jobb hazafiaknak se volt szabad a törzmadá-ron megbotránkozni. Azóta azonban — meg-virradt, — a hazafiság meleg napja kipusztí-totta csaknem mindenünne a madarakat is. Annál jobban megbotránkoznak most, de mit sem tehetnek ellene a nagyváradiak, mert a kétféjű sas még mineig ott fészkel a püspöki székesegyházon. És a püspöksüveg bibora egy cseppel sem lesz pirosabb, midőn Schiauch kardinális a büszke madarak emez epigonja alatt díszben elhalad. — Igazán, mennyire t ü r e l m e t l e n e k a magyarok!!

ŐSSZEL *

— Daljáték. —

Költemény **Váradi Antaltól.** — Zenéjét szer-zette: **Poldini Ede.**

— Kar. —

Szomorú esend.
A rózsá meghalt.
Temeti őt az őszi sereg.
Hervadt levél hull
Szemfedőül
Főleje égi könny perreg.

* Az év. ref. felsőbb leányiskola f. hó 19-én tartandó évszázó ünnepélyén előadja az Énekkar.

Csalogány :

Síratom őt a gyászos bércz fokán
Hattyudalommal én a csalogány.

Feeskék:

Mi feeskék gyászt öltöttünk érted,
Im mi vagyunk a gyász kíséret.

(Harangszó)

Őszi rózsá :

Sírára leborulva az utolsó virág
Síratva szép királynőm
Bus szirmát hinti rad.

Feeskék:

De mily vidám zaj tamad ott
El! El! gyászoljunk szép halott.
El! El! temesszünk szép halott.

Szüretelők kara :

Jó Ősz anyó gyümölcsöt érlel
Diszítve fűrés szép fűszerrel
Szüretre hív! fel — hat!

Ősz :

Felém! Felém! vidám sereg,
Én jó gyümölcsöt érlelek;
Elő zöld lombok gyermeki
Piruló arczczal, édes ajkkal
Diesérő verset zengeni.

Alma :

Arcom piros, vigan ragyog,
Jó gyermek öröme vagyok,
Arcom piros, vigan ragyog,
Az édes alma én vagyok.
Piruló arczczal, édes ajkkal
Diesérő verset zengem én.

Körte :

Duzzadt gyümölcsöm, mint arany,
Bár lomb között még rejtve van
Csak nyujtsd ki kezéd, nyujtsd ki a kezéd
S kitűnő jó ízet élvezed.

Dió :

Arany kontóst és fényt kapok
Feldiszítj anyátok
Diszitem majd, ha ragyogok,
Fényes karaesony fatok.

Kar :

Jerünk! Jerünk, jó Ősz anyó,
Ajándokod nekünk való,
Alma, körte és dió.

Szóló :

S a bércz felett lomb közepett
Engem nem látok gyermekek?
Piruló édes fürteimmal
Az én gyümölcsöm vaj! kinek kell?

Szüretelők :

Jöszte, jöszte szőlő, édes!
Őszenek szép gyümölcse
Szedjük össze vig danával
Kosarunk telj hadd töltse.

Ősz :

Dalra! Tánccra gyermekek.
Vig szüretre jöjjetek.
Nagy az Ősz anyó hatalma
Szép terméke körte szilva,
Dió, szőlő alma!

Kar :

Tralala, Tralala, Tralala!
Tánccra tehát ifju sereg!
Tánccra tehát zengve danát,
Körben kerengve örömmel.

Őszi szél:

Zugva zugok, sziszegek
Sárga lomb s virág felett
Reszket tőlem a mi él
Én vagyok az őszi szél!

Kar :

Zugva, zug az őszi szél
Sárga lomb s virág felett
Reszket tőle a levél.
Zugva, zug az őszi szél.
Am a tűz vigan ropog
Körbe fogjuk tánczosok.

Ősz :

Ifju sereg vidám daloddal
Diesérő az égnek szent Urát
Ki védő szent karába vesz
S hiv munkadért gyümölcsöt ad!

Kar :

Áldva légy kegyes nagy Isten,
Áldva légy nagy trüveidben
S míg dalunk egedbe szállt
Ifju szívünk áldva áld!

A vidéki színészet rendezése.

Ankét a belügyminiszteri umban.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 17.

Perezal Dezső belügyminiszter a vidéki színészet rendezése ügyében egybehívott érte-kezetet tegnap d. e. 10 órakor nyitotta meg. A miniszter mindennek előtt üdvözölte a jelen voltakat, s köszönetét fejezte ki hogy az értekezlet ülését az ő távolléte miatt tegnap előtt elnapolta.

Ezután megindult a vita a szönyegen fekvő szabályzat fölött, a melyhez hozzászóltak Visontai Soma, Pazmándi Dénes, Fenyvessy Ferencz, továbbá Jakabffy és Bornemissza főispánok s mindezek előtt Bényei István, aki az unalomba menő és folyton ismétlődő föl-szólalásaival közbotránkozást keltett ugyaonyi-ra, hogy az elnöklő miniszter is kénytelen volt tőle a szót többször megvonni. Számítlan beadott módosítványai közül az értekezlet egyetlenegyét sem fogadott el. Ellenben az értekezlet hozzájárult Jakabffy és Fenyvessy főispánoknak, Telb sz és Kada polgarmeste-reknek, valamint és különösen Pazmándy Dé-nes színészegyesületi elnök és Ditrői színész-egyesületi alelnök szakszerű indítványaihoz.

Az értekezlet vitáiból merített megál-la-podások közül, melyek a miniszter jóváha-gyását is elnyerték, különösen kiemelendők a következők:

1. Az ország nagyobb városaiban mint Pozsony, Debreczen, Temesvár, Szeged Árad és később Kassa, állandó színházak fognak létesíttetni oly értelemben, hogy bennük éven-kint tíz hónapra át fognak játszani. Ezen színházak közül háromban operaelőadások is tartatnak. Ezenkívül a közepnagyságu városok színházi kerületekké alakíttatnak, melyekben meghatározott időszakokban egy és ugyanazon társaságok fognak működni, pl. Kecskemét, Szolnok, Czegled, Félégyháza, azután a delvi-deken Beeskerek központtal Lugos, Fehér-templom Kikinda és Szabadka központtal Ujvidek és Baja. A kis társaságok engedélyre bizonyos meghatározott területre, egy vagy több egymás melletti megyere terjesztetnek ki, de a fenti városok kihagyásával. Jövőre tehát eleje fog vétetni az időt rabló és óriási köl-téssel járó költözködesnek, hogy mint az idén is megtörtént Kecskemétről Szekelyudvarhely re és Kassáról Lugosra menjen egy társulat. Az állam érdekeibe fog lépni úgy az álla-dó színház, mint a kerületbe osztott városok képviselőtestületeivel és azok anyagi hozzá-járulásával egy 3 évről 3 évre megállapítandó fix segélyösszeget fog a kebelükben működő színházak adni. Az állandó színházak és ke-rületek beosztása már az 1899-iki szini évad kezdetén megtörténik. A kisebb társaságok, különösen azok, melyek a nemzetiségek lakta vidékeken működnek évről évre megszabott állami segélyben részesülnek.

A jövőben engedélyt nyerő nagy szintár-sulatok igazgatói 2000 frt, és kisebb szintár-sulatok igazgatói 1000 frt övadékat tesznek le a színész-egyesületnél. Külön övadékat a városoknál nem kell letenniük. Az övadékból első ízben a nyugdíj-alap másodízben a tagok fizetési nyernekek szükség esetében fedezetet. A koncepczióra nézve a színészegyesület, a vidéki törvényhatóságok és főispánok meg-hallgatásával a belügyminiszter intézkedik, úgy, hogy azok a nagyobb társaságoknak há-rom évről háromra adatnak. A belügyminisz-ter az állami segélyezésre nézve nem nyilat-kozott. A mint azonban egyes felszólalók nyi-latkozataiból és a miniszternek magartatásából

kivehető volt, rólbelül százezer. A Szinészt Dénes elnök, met a nyugdíj kerete, hogy a forinttal segélyezést végül Bényei mondja ki a közművelődés delyesen me volna, mint elölmezi és véget ért.

Állat

Grósz L. Loorber szőr sirva, b anyát.

Hausing Imre gazdájá nála. A gyilk mondám: I sietős. Majd tem. Felóra az ablakot, zsidóasszony átszaladtam var volt. Elő is adósa v akartak neki tartozott 25 jó szinben t

Hirs egyebet nem volt 1 frt 50 izben.

Egri M tén tartozott kérte tőle e ság napjan penzt.

Megyer volt Daroc volt, a mit sem kérte bernek isme nőset észre.

Ötvös zett vele s jelt nem v krral Daroc

Tóth t több rendbe Többek dolg együtt dolgo küldték a p

D a r elt törvény

A vad ruhában a akar vallan Daroc kos testvére Ezzel

E l n szorongattá gették, hog magát, pen

D a r penzt szeret tam, hogy tem is.

Ezek ták fel.

Ü g y mikor penz D a r

Dr. E elött azt v sajnálta a D a r

már nagy Ezek

kivehető volt, az az első, 1899-iki évben körülbelül százezer forintot fog kitenni.

A Színész-egyesület részéről Pázmány Dénes elnök felhívta a belügyminiszter figyelmét a nyugdíj-alap passzív voltára és arra kérte, hogy lehetőleg évente legalább 10,000 forinttal segítse az állam a nyugdíj-alapot. Végül Bényei akadémikusodott meg, azt akarta, mondja ki az értekezlet, hogy a színészet közművelődési tényező; mire a miniszter kedélyesen megjegyezte, hogy az épp olyan volna, mintha kimondanák, hogy a kenyér elemzési czikk. Evvel az értekezlet 1/2 után véget ért.

Állat az emberben.

—A végtárgyalási teremből. —

A tanuvallomások.

— Délelőtt. —

Grósz Farkas, 51 éves. Ezt mondja: Loorberer Dávid hozzám szaladt először sirva, hogy megölték a feleségét, kis leányát.

Hausinger József kerékgyártó, Daróczy Imre gazdája volt. Daróczy 17 hónapig volt nála. A gyilkossá napján, vacsora után azt mondtam: Imre dolgozzunk, mert a munka sietős. Majd rosszul éreztem magam s lefeküdtem. Félóra múltán a szomszéd megkopogtatta az ablakot, hogy ke jek fel, mert a szomszéd zsidóasszonyt agyonverték. Erre fölkeltem s átszaladtam Lohrberekhez, ahol roppant zavar volt. Elnök kérdéseire elmondja még, hogy ő is adósa volt Lohrbereknek, a kik mar nem akartak neki hitelezni. Daróczy hasonlóképp tartozott 25 krajczárral. Daróczy egyéniségét jó színben tünteti föl.

— Délután. —

Hirschler Áron tanu azt vallja, hogy egyebet nem tud, hogy Daróczy neki adósa volt 1 frt 50 krral és ezt kérte tőle több ízben.

Egri Márton 18 éves szabósegédnek szintén tartozott 26 krral Daróczy Imre, többször kérte tőle ezt az összeget. Utoljára a gyilkosság napján délelőtt 11 órakor kérte tőle a pénzt.

Megyery Gyula kovácssegéd ösmeretségbe volt Daróczyval, ki neki egy hatossal adósa volt, a mit tőle kölcsön kért. A pénzt sohasem kérte tőle. Daróczyt jó természetű embernek ismerte s nem vett rajta semmi különöset észre.

Ötvös Béla gazdaember gyakran érintkezett vele s jó embernek ismerte. Buskomorság jelét nem vett rajta észre. — Adósa volt 70 krral Daróczy, de ezt ő sohasem kérte.

Tóth Gyula 15 éves legényke tudja, hogy több rendbeli adósa volt Daróczynak. — Többek között azon segédeknek is, kik vele együtt dolgoztak. A segédek többször ötlet küldték a pénzért.

Daróczy Balázs, a vádlott apja élt törvényadta jogával és nem vallott.

A vádlott edesanyja lépett ezután fekete ruhában a bírak elé. Sirva mondja, hogy nem akar vallani, ugy sem tud semmit.

Daróczy Juliska, Siferi Isvanné, a gyilkos testvére szintén nem vallott.

Ezzel a tanuk kihallgatása véget ért.

Megsajnáltam.

Elnök: Lásza Daróczy, magát nem szorongatták olyannyira a pénzüért. Nem sürgették, hogy fizessen. A pénzvággy fogta el magát, pénzt akart keríteni.

Daróczy: Nem, nem akartam én pénzt szerezni. Vadállat voltam, elhatároztam, hogy ha kell gyilkolok, amint, hogy tettem is.

Ezek után az orvosi látéletet olvasták fel.

Ügyész: Hogyan állott az asszony-mikor pénzt kért.

Daróczy: Velem szemben.

Dr. Bakonyi védő: A vizsgálóbíró előtti azt vallotta, hogy az első ütés után megsajnálta a kis lányt.

Daróczy: Megsajnáltam, de már nagyon el voltam szánva.

Ezek után felolvastatik az orvosi véle-

mény, mely Daróczy szellemi képességeit olyanoknak mondja; mely kétségtelenné teszi, hogy teljesen beszámítható képességgel bírt a tett elkövetésekor.

Felolvastatik vádlott erkölcsi előéletéről szóló hatósági bizonyítvány; mely szerint kifogástalan viseletű volt.

Elnök: Az asztalon egy csésze volt ezüst pénzzel. Látta-e azt?

Daróczy: Ha láttam volna, el is vittem volna.

Dr. Bakonyi védő: Daróczy, szenvedett-e maga valaha, például gyermekkorában valami betegségben.

Daróczy: Inaskoromban hét héti tipusha feküdtem.

Ügyész indítványozza, hogy az összes valamást tett tanuk valamint a vádló, Lorber Dávid megeskettessék.

Dr. Bakonyi Samu hozzájárul ahhoz, és a törvényszék elrendelte a tanuk megeskettését.

A vádbeszéd.

Befejezést nyervén a bizonyítási eljárás dr. Nagy László kir. alügyész mondotta el vádbeszédét, mely szépen megindokolta, erős színekkel eszette a vádlott vadállati kegyetlenségét, melylyel Daróczy tettét végrehajtotta, indítva pénzszerzési vágyától. A büntetés kiszabásánál kéri tekintetbe venni a sok súlyos körülményt. Hivatkozik a törvény ama rendelkezésére, mely husz éven alól nem ismeri sem halál, sem életfogytiglani büntetést, s ezért tizenöt évi fegyházra kéri ítélni, a maximumra ami Daróczyra kiszabható.

A védbeszéd.

Dr. Bakonyi Samu emelkedett fel ezután szólásra. Gyönyörűen megkonstruált erős érvekre támaszkodott védőbeszédét mondva, melynek gondolatmenete oda konkludált, hogy az előre megfontolt szándék sem a tanuvallomásokból, sem a vádlott beismeréséből be nem bizonyítható s ennél a kérdésnél igen nagy fontosság tulajdonítandó a törvényszéki orvosi szakvéleménynek, a mely hangsúlyozza, hogy csak a törvényszéki elme-körtan mi fejtletlensége az oka, hogy a vádlott lelkiállapotát olyan kényszerhelyzetben levőnek, a mely a beszámíthatóságot kizárna, ki nem mutathatja. Beszéde végen szándékos emberölésnek kéri a bűncselekményt minősíteni s kéri a 91 §. (enyhítő körülmények tulnyomó száma) alkalmazását e büntetés kiszabásánál.

A replika.

A védőbeszéd elhangzása után dr. Nagy László kir. alügyész reflektál a védő szavaira. Hivatkozik a törvény rendelkezésére, mely a halál büntetés tekintetere nézve a törvényszék kezét megköti. A halálbüntetést, bar nem tartja ő sem helyesnek, de Daróczytál nem tartaná igazságtalannak. Hanem az életfogytiglani fegyházra szóló ítéletet nem tartaná méltánytalannak.

A duplika.

Dr. Bakonyi Samu viszonzválaszában ismételtén hangsúlyozta vádlottnak lelki állapotában rejlő kényszerhelyzetét s az előre megfontolt szándék hiányát.

Ezek után az elnök megkérdezte Daróczyt, kíván-e védelmére valamit felhozni?

—Nem, semmit.

Az ítélet.

Félórai tanácskozás után hirdette ki a törvényszék elnöke az ítéletet.

A törvény két rendbeli gyilkosság és rablás büntetéseért 15 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre ítélte Daróczy Imrét.

Büntetésébe 2 hónap vizsgálati fogház betudatik.

Vádlott majdnem közönyös arccal hallgatta végig az ítéletet s mikor az elnök megkérdezte:

— Daróczy Imre, megértette-e az ítéletet? Belenyugszik, vagy felebbez?

— Igenis, belenyugszom!

Védő felebbezett. Ügyész megnyugodott, de hivatalból felterjesztetni kérte az iratokat.

KÖZGAZDASÁG.

Sertésvásár.

június. 17.

Kőbányai sertés piac. Szerbiai: Nehéz páronkint 260 kilogrammon felüli súlyban 58—59 krajczárig, közép (pkint 240—260 — kilogramm súlyban) 58—59 krajczár Kőnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) 57—58 krajczárig.

Sertéslétszám: 1898. évi jun. 15-én — volt készlet 44375 darab, 1898 június hónap 16-án felhajtott 614 drb, 1898 június hónap 16. napján elszállított 389 darab 1898 június hó 17-ik napjára maradt készletben. 44.600 darab. — A hizott sertés üzletirányzata csöndes.

Budapesti gabonatözsde.

június. 17.

A kés zárúzet hivatalos árjegyzései a következők

B u s a	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg
Bánsági ó	76	—00—00	80	00.0—00.00
"	77	—00—00	81	00.00—00.00
"	78	—00—00	82	—
Tiszavidéki ó	79	—00—00	—	00.—00.00
"	76	2 15 12.20	80	—
"	77	12.30 12.35	81	00.00—00.00
Festvidéki ó	78	12.45—12.55	82	00.00—00.00
"	79	12.60 12.65	—	—00—
"	79	12.10 12.15	80	—
Fehérmegyei ó	76	12.25—12.30	81	—
"	78	12.40 12.50	82	00.00—00.00
"	79	12.55—12.60	—	—
Bácskai ó	76	12.20—12.35	80	00.—
"	77	12.35—12.40	81	0.00—
"	78	12.50—12.55	82	0.00—00.00
Észak magy	79	—	80	—
"	78	—	81	—
"	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram		
Rozs elsőrendű	uj	70—72	8.60	8.70
"	"	—	8.50	8.55
"	"	—	0.00	0.00
Árpa takarmánynak	"	60—62	0.00	0.00
"	"	62—64	0.00	0.00
"	"	64—66	0.00	0.00
Zab	uj	39—41	7.20	7.60
Tengeri bánsági	uj	—	5.30	5.35
"	"	—	5.20	5.25
Repeze bánsági	"	—	—	—

Nyilt-tér.

Mattoni

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

gyógyhely Budapest (Budán).

Idény: május 1-től szeptember 30-ig.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos dr. BRUCK J. nagy korona-utca 23. az országos egészségügyi tanács r. k. tagja. **Egészséges felvétel, jutányos lakások, jó vendéglő.** — Pontos közlekedés a társaskocsikon reggeli 5 órától kezdve. Állomási hely: **Ferencz-József-tér**, a régi Lloyd-épület közelében.

Preblai savanyukut

tiszta alkalikus természetes alpesi savany kitűnő hatással chron. Katarrhusnál, különösen hólyagos chronikus katharrusánál, hólyag és velőkőképzésnél, és Bright-féle velő betegségeknel, összetétele és kitűnő íze miatt egyuttal *legjobb üdítő és frissítő ital.*

Preblai kutkezelőség Preblauban.

Posta St. Leonhard, Kärnten.

MIHALOVITS-féle

Harmat-Créme

Arcszépítő kenőcs.

- A Harmat-Créme a legjobb arcszépítő s kézbőr-ápoló kenőcs, mely üdítő, puhává, fehérré teszi az arcz bőrt.
 - A Harmat-Créme sem olmot, sem higanyt nem tartalmaz s telje on ártalmatlan hatású.
 - A Harmat-Créme nappal is használható, miután nem zsíroz s a pórtort jól állja.
 - A Harmat-Créme nem teszi fényessé az arcot s fehértli a bőrt.
 - A Harmat-Créme kiváló jó hatású mindennemű bőrbajoknál; pattanások s miteserek (bőr-akák) elmulasztására, napégette s szélkifujtárczánál, s kéznél.
 - A Harmat-Créme teljesen zsirtalan, habszerű, jóillatú arcszépítő egy tégelyének ára egy korona.
 - A Harmat Szappan, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35 kr
- Főraktár a készítő MIHALOVITS I. gyógy-szerésznél Debreczenben.

Ovakodjunk utánzásoktól.

The Premier Cycle Co L'd. (Hillman Herbert Cooper.)

Gyárak: Coventry Eger Deo Anglia, Csehország, Nürnbergnél.
Évi készítés 60,000 bicikli.
Vezérképviselőség Magyarország részére: Kann és Heller Budapest, Váci-körút 62. szám.
DEBRECZEN részére
BAUER és TÁRSA
Péterfia-utca.

Nincs többé lábfájás, sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem fagyos láb, sem lábégés.

Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét a Dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbélissel látja el.

Párja egyszerű 60 kr., kettős vastagságú 1 frt 20 kr. Az Asbest talpbélis kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges belüldése és külön 10 kr franco. Felvilágosítások és prospektuok, köszönetnyilvánítások ingyen.

Általános Asbest áru gyár betéti társ.
Viszont eladóknak tetemes árengedmény.

ad 471 G.

1898.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni ev. ref. egyház gazd. bizottságának ez évi 471 sz. végzésével az egyház új osztású 264 kat. hold és 904 □ öl területű tagbirtokának, mely a M. Pércsre vezető kőburkolatu országot baloldalán terül el, 1898 évi decz. 31-től 12 évre hasznóbérbe adása végett az árverés ez évi jun. 28-án d. u. 3 órára az egyház tanácstermébe kitűzetvén, erre a hasznóbérelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek az egyház irodájában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Debreczen, 1898. jun. 13.

Szinay Gyula
gazd. biz. elnöke.

Görög borok.

Az
ACHAIA PATRAS

Vezérképviselőség Ausztria Magyarországra:
SCHRAUTH C. J. Bécs,
IX. Frankgasse 4.
Kapható Debreczenben: Csanak Józsefnél.

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a párisi Dr. BOITON

Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, főlösképez tehát santal olaj vagy copaiva balszammal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint

Magyarországi főraktár:

ZOLTÁN BÉLA gyógyszerháza Budapest,

V., Nagyköröna-u 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerháza.

Postai megrendelések czime:
Zoltán gyógyszerháza Budapest.

A borszéki borviz a savanyuvizek királya.

Borszék

Gyógyfürdő Erdélyben, Csikmegyében fenyvesek hazájában.

Fürdőidény tartama: Jun. 15. Szept. 15-ig.

Utazás: Szász-Régenig vasuton, onnan az igazgatóság által szubventionált gyorskocsikon.

E gyorskocsikra előjegyzést tehetni Miklós, Görög vállalkozóknál Sz. Régen.

Déli utirány: Braesó, Csik-Szereda vasuton, onnan kocsin.

A borszéki borviz a savanyuvizek királya, megrendelhető igazgatóságnál Borszék.

Kapható mindenütt, (Debreczenben: Csanak József, Szabó

Zsigmond, Kohn Henrik uraknál.

Fürdőre, borviz üzletre nézve minden felvilágosítással, prospectussal árjegyzékkel szolgál

a fürdő-üzlet igazgatóság, Borszék.

Posta és távirat helyben.

Megrendelhető: Igazgatóság Borszék.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.